

lenne szó? Kétkem. A komor hangulat valóban jellemző, de amennyiben legalább részben igazam van a Szijj Ferenc által bemutatni kívánt világgal kapcsolatosan, akkor jogos kérdés lehet: miért és mitől kellene vidámabbnak lennie? A *Kenyércédulák* olvasásakor megkívánt őszinteség nagyobb, mint ami ezt lehetővé tudná tenni. Perspektivikus látásmódunk hiánya, a koordináták nélküli sodródás, a mindennapok megszokásainak rabsága és a megfoghatatlan, sejtjeink mélyén vágyott, akart „jó” kontrasztja örök emberi ambivalenciánkat mutatja be. Költőnk egyszerre állítja a keresés hiábavalóságát és annak életfontosságú szükségességét. Keresni kell, akkor is, ha fáradozásunk hiábavaló.

„Egy szép nap után éjjel / lassan eleredt az eső. // A sűrű sötétségből a csend / köldökzsinórja.” Őszintén ajánlom.

CSEPREGI JÁNOS

(*Felenkor Kiadó, Pécs, 2007,*
104 oldal, 1600 Ft)

GYÓRFFY ÁKOS: *nem mozdul*

„Rám hajolt, ahogy az ég, / elfedte előlem az eget. / Kitért egy másikat: / Langyos, szagos űrt” (*Corpus alien*).

Van egy olyan világ, amelyben minden a maga módja szerint rebben, iramlík, siklik, és ezt a dinamikus együttélést semmi sem zavarja meg. Az ég megfelelő távolságra van a földtől, a folyó csak egy bizonyos irányba folyik, nem áll meg a vize, és a levegőben repülő szajkó még véletlenül sem repül be a szívhez a bőr pórusain keresztül. Ez a mi kis kényelmesen elképzelt világunk.

Aztán van egy másik világ, amely ezzel párhuzamosan, a másokra vetítve létezik, sőt az előző kiszámíthatóságát behabzsolva alakul, de létére nagyon ritkán derül fény. Csak néhanapján fedi fel magát, akkor viszont igaz és brutális hirtelenséggel. Aki tekintetével megzavarja az első világot, és ezzel a nézéssel hullámokat kelt a felszínén, az pár pillanatra beeláthat ebbe a másodikba is. De ennek a tekintetnek nagyon szívósnak kell lennie. Mozdulatlanul kell mozognia. Mint egy tai chi-mesternek, aki nem lép, hanem a lépéseibe szinte belecsorgatja magát.

Gyórfy Ákos ezen kivételes emberek egyike. A látást egy törött gerincű, de még élő vadkacsától tanulta. Vagyis sokkal hatékonyabban néz, mint bárki más. Belekapaszkodik a látványba, és lóg rajta, mint a harci kutya, akit gumibronccsal treníroznak. Igaz, aki így megtanul nézni, annak talán már fertőz is a tekintete.

Ő tudja, milyen az, amikor az ég egy kicsit közelebb kerül a földhöz, mondjuk olyan magasságba, hogy egy átlagos méretű felnőtt pont beleverje a fejét, és a felhők közül kinyúl egy angyal, mint a kötet borítóján. Akkor lehet érezni az angyal illatát, ahogy felülről betör. És nemcsak betör, de elorozza az arcodat is, olyan arcot ad neked, ami fokozhatatlan. Ami bevilágítja az egész szobát.

Amikor pedig az ég ilyen alacsony van, akkor az sem elképzelhetetlen, hogy az ember ne csak a szokványos földi utakra tegye a lábát, hanem különösebbekre is. Olyan ösvényekre lépjen például, amelyek saját gondolatokkal rendelkeznek. Aztán pedig jöhetnek az égiek. Mondjuk az ölyvek súlytalan ösvényei. Ahonnét nincs tovább.

Ő tudja, hogy a hegyekben még tündérek élnek, az ördög is felbukkan néha, sőt a régi idők isteneinek csillogó moha borította testű unokái is. Abból az időből származnak ők, amikor még „fa, hegy, folyó volt az isten”. Amikor még nemcsak a vizes páfránylevelek, hanem az egész erdő beszélt. Amikor a halált még nem eltűnésnek élték meg az emberek, hanem inkább kiterjedés-

nek. Amikor a lélek szétaradt, mint egy láthatatlan atomvillanás.

Gyórfy Ákos tehát sok mindent tud, de nem kérkedik vele. Mint egy néma sámán, akinek már a pusztá levegővétele is olyan, mint a vihar zúgása.

Látszólagos költői eszköztelensége olyan fokú nyelvi és gondolati hierarchiába épül, amely nagyon érdekes labirintusba vezet az olvasót. Ha akarjuk, ez a líra egy tájember gyönyörű tájköltészete. Ez mintha a japán fametszők világát idézné. Ha akarjuk, akkor viszont ugyanez a líra egy létember egzisztenciális szorongásban született lét-költészete. Ez utóbbi pedig mintha Escher képeire emlékeztetne, ahol bármelyik lépcsőn indul el az ember, mindig csak ugyanoda érkezik meg. Oda, ahonnan elindult.

Mintha úgy tette volna meg lépések százait, hogy közben egy percre sem mozdult el. Mint egy perpetuum immobile. Akinek örök mozdulatlansága lüktet, mert többet mozog, mint aki valóban helyet változtat.

FINY PETRA

(*Magvető Kiadó, Budapest, 2007,*
108 oldal, 1990 Ft)

